

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqarib boshlagan

www.uzas.uz

2017-yil 25-avgust №35 (4434)

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн биринчи ялпи мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

2017 йил 24 август кунин Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн биринчи ялпи мажлиси бўлиб ўтди. Унда Вазирлар Маҳкамасининг тақлиф этилган аъзолари, вазирликлар ва идоралар раҳбарлари, бошқа ташкилотлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этдилар.

Мажлисини Олий Мажлис Сенатининг Раиси Н.Йўлдошев бошқарди.

Сенаторлар ишни **“Хукукий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тўғрисида”**ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни қўриб чиқишдан бошладилар. Қонун 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасининг Президентининг 2017 йил 8 февралда қабул қилинган “Қонун ҳужжатларини тарқатиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2761-сонли қарорига мувофиқ ишлаб чиқилган.

Сенаторларнинг фикрича, қабул қилинган қонун ҳужжатларини ижро-чиларга етказиш, уларнинг мазмун-моҳиятини аҳоли орасида тушунириш ушбу ҳужжатларнинг сўзсиз бажарилиши, демакки, жамиятда қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибни таъминлашнинг муҳим шартини ҳисобланади.

Сенаторлар таъкидлаганларидек, ушбу қонун ҳуқуқий ахборот тарқатиш соҳасидаги у ёки бу муносабатларни тартибга солувчи йигирмадан ортиқ меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни ўзида мужассам этиб, бу соҳадаги ҳуқуқий бошқарувнинг тизимли бўлишини таъминлайди.

Қонунда замонавий халқаро стандартларни ҳисобга олган ҳолда асосий ҳуқуқий тушунчалар мустаҳкамланган бўлиб, унда давлат органлари, яъни вазирлик ва идоралар, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари, шунингдек, фуқаролик жамияти институтларининг ҳуқуқий ахборотни тарқатиш соҳасидаги ваколатлари белгиланган. Бунда ҳуқуқий ахборотни тарқатишни ташкил этиш, бу борадаги барча ишларни мувофиқлаштириш учун масъул бўлган ваколатли орган деб Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги белгиланган.

Қонун билан ҳуқуқий ахборотни тарқатишнинг аниқ тартиби ва усуллари белгиланган бўлишига, Хусусан, қабул қилинган қонун ҳужжатларини расмий ва норасмий тарқатма тарзида тарқатиш, уларни қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида ва давлат органларининг веб-сайтларида жойлаштириш тартиби ўрнатилган.

Қонун билан давлат органларида меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни тизимлаштириш ҳолда ҳужжат олишнинг мажбурий тартиби жорий этилиб, унинг сўзсиз иккун этилиши устидан назорат тизими мураккаблаштирилган.

Қонунда ҳуқуқий тарбиянинг юртимиз ҳуқуқий ахборот тарқатишнинг самарали усуллари билан бири сифатида таърифланган бўлиб, уни амалга ошириш шак-

ллари мустаҳкамлаб қўйилган: конференция, учрашув, семинар, давра суҳбатлари ва мулоқотлар ўтказиш; қабул қилинган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, амалдаги қонун ҳужжатларининг мазмун-моҳиятини очиқ берувчи теле- ва радиодастурлар уюштириш, босма ва электрон оммавий ахборот воситаларида материаллар жойлаштириш, шарҳлар, рисоалар, плакатлар, буклетлар тарқатиш шулар жумласидандир.

Сенаторларнинг фикрича, ушбу қонунни давлат органлари ва ташкилотлари, ижрочилар, ҳар бир маҳалла, кутубхона ва таълим муассасасига имкон қадар тезроқ етказиш муҳим вазифадир. Зеро, қонунга мувофиқ бу масканларда мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси учун ҳуқуқий ахборотдан эркин фойдаланиш имконияти таъминланиши шарт. Қонун бўйича сўзга чиққан сенаторлар унинг ижро этилиши устидан самарали давлат ва жамоат назоратини амалга ошириш ҳам муҳим вазифа эканлигини таъкидладилар. Бу аҳолининг ҳуқуқий саводхонлиги, ҳуқуқий маданиятини ошириш, мамлакатимизда қонунийлик, ижро интизомини таъминлашнинг муҳим омиллига айланиши лозим. Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Шундан сўнг сенаторлар **“Бола-ларни уларнинг соғлиғига зарар етказувчи ахборотдан ҳимоя қилиш тўғрисида”**ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни қўриб чиқдилар. Таъкидлаганидек, ушбу қонун Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 14 мартда қабул қилинган “Хуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ ишлаб чиқилган.

Сенаторларнинг фикрича, ёшларга оид давлат сиёсати доирасида қабул қилинган ушбу қонун ҳар томонлама ривожланган, баркамол ёш авлодни шакллантиришда муҳим ўрин тутди.

Муҳокама чоғида сенаторлар таъкидлаганларидек, амалдаги қонун ҳужжатлари, хусусан, 2008 йилда қабул қилинган “Бола ҳуқуқлари қарорлари тўғрисида”ги қонун билан шифатсизлик, зўравонлик ва бола-ларга зарарли таъсир кўрсатувчи бошқа ахборотни акс эттирувчи адабиётлар тарқатилишини, фильмлар намоиш этилишини тақиқловчи меъё-рлар назарда тутилган. Шу билан бир-га, глобаллашув, ахборот-коммуника-ция технологиялари, Интернет тар-моғи кенг ривожланган бир шароит-да болалар соғлиғига зарар етказув-чи, шунингдек, халқимизнинг ёшлар тарбияси пойдеворини ташкил этув-чи маънавий асосларини емиривчи ах-боротдан улар ҳимоя қилинишини таъ-минловчи янада самарали ҳуқуқий,

иктисодий ва ташкилий шарт-шаро-итларни шакллантириш муҳим вазифага айланди.

Қўриб чиқилган қонунда давлат органларининг ушбу соҳадаги вако-латлари, бу фаолиятда фуқаролик жамияти институтлари иштирокининг механизми аниқ белгиланган. Маз-кур қонунга мувофиқ давлат органла-ри, фуқаролик институтлари, таълим муассасалари ва оммавий ахборот воситаларининг ушбу соҳадаги фао-лиятини мувофиқлаштириш учун масъул ваколатли давлат органи этиб Ўзбекистон матбуот ва ахборот аген-тлиги белгиланган. Қонунда болалар-га зарар етказувчи ахборот турлари таърифланган. Болаларни ўз ҳаёти ва саломатлигига ҳавф соладиган хатти-ҳаракатларни содир этишга ундайди-ган, уларда наркотик воситалар, ал-коголли ва тамаки маҳсулотларини истеъмол қилиш, қимор ўйинларида иштирок этиш истагини пайдо қила-диган ахборот тарқатилиши тўлиқ ман этилган. Оилавий қадриятларни инкор этадиган, турли ноқонуний хатти-ҳара-катлар, шифатсизлик, жисмоний ва руҳий зўравонлик, жамиятга қарши бошқа хатти-ҳаракатларни оқлайдиган ахборот тарқатилиши тақиқланган.

Қонун билан зарарли ахборотдан иборат медиа маҳсулотларининг айла-ниши ва тарқатилишига нисбатан умий талаблар ўрнатилган. Хусусан, босма шаклдаги, зарарли ахборотдан иборат маҳсулотнинг болалар кириши мумкин бўлган жойларда фақат зич ўралган идишларда тарқатилиши бел-гиланган. Болалар соғлиғига зарар етказувчи ахборот маҳсулотининг бо-лалар учун мўлжалланган таълим, тиб-биёт, санаторий-курорт, жисмоний тарбия ва спорт, маданият ва соғлом-лаштириш муассасаларида тарқатили-шига йўл қўйилмаслиги белгиланган.

Қонунда қайд этилганидек, ахбо-ротни болалар ёшига қараб тасниф-лашнинг батафсил тартиби, шунинг-дек, уларни у ёки бу тоғфага кири-тиш мезонлари Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган алоҳида ни-зом билан белгиланади.

Қонунда ахборот маҳсулотини экспе-ртизасини ўтказиш ва болалар ораси-да тақиқланган ахборот маҳсулотла-ри реестрини юритиш шартлари, тар-тиби ўрнатилган. Ушбу Реестрни тузиш ва уни юритиш Ўзбекистон Рес-публикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги зиммасига юклатилган.

Сенаторларнинг фикрича, қонун-нинг нормалари болаларнинг замона-вий илм-фан, маданият, таълим ютуқ-ларига доир ахборотдан фойдаланиш имкониятини чекламайди. Унинг қонидлари халқаро ҳуқуқнинг умум қабул қилинган меъёр ва тамойилла-рига, хусусан, Бола ҳуқуқлари декла-рацияси (1959 йил), БМТнинг Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияси каби ҳужжатлар ва бошқаларга тўлиқ мос келади. Қонун сенаторлар томо-нидан маъқулланди.

“Ўзбекистон Республикаси Пре-зиденти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни муҳокама си чоғида сенаторлар қайд этганларидек, ушбу қонун давлатимиз раҳбари томонидан юритилаётган тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш қарорларини кучайтиришга, давлат органлари ва бошқа ташкилот-ларнинг улар фаолиятига асоссиз аралашувининг олдини олишга қара-тилган изчил сиёсатнинг амалдаги ифодасидир. Айнан шу мақсадда Ўзбекистон Республикаси Президе-нтининг 2017 йил 5 майдаги Фармони билан Ўзбекистон Республикаси Пре-зиденти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қону-ний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил институти таъсис этил-ди, унинг фаолиятининг ҳуқуқий ме-ханизмлари белгиланган бўлиди.

Тадбиркорлиқни, тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва ман-фаатларини ҳимоя қилиш соҳасида давлат сиёсатининг амалга ошири-лишида иштирок этиш, уларни ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувват-лаш, қабул қилинган ҳужжатларнинг тадбиркорлик соҳасига таъсирини баҳолаш, қабул қилинган ҳужжат-ларнинг тадбиркорлик фаолияти ривожига таъсири самарадорлигини баҳолаш, бу соҳадаги қонун ҳуж-жатларини такомиллаштиришга доир тақлифларни тайёрлаш Вакил-нинг асосий вазифалари этиб бел-гиланган.

Қонун Вакилга соҳада назоратни амалга ошириш, тадбиркорлар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига шубҳасиз роя этилаётганлиги усти-дан назоратни амалга ошириш бўйи-ча кенг ваколатлар беради. Хусусан, у давлат органларининг (ташқиотла-рининг) қарорлари, улар мансабдор шахсларининг тадбиркорлар ҳуқуқла-рини бузувчи ҳаракатлари устидан шикоятларни қўриб чиқади, уларнинг фаолиятини текшириш қонунийлиги устидан мониторинг ўтказиш, ариза-лар ва даъволар билан судларга му-рожаат қилади, давлат органларининг мажлисларида иштирок этади, тад-биркорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

Шу билан бирга, қонунда Вакил томонидан қўриб чиқилмайдиган мас-салалар ҳам белгиланган. Тадбиркор-лар ўртасидаги иқтисодий низола-р, оилавий, меҳнат ва тадбиркорлик би-лан боғлиқ бўлмаган бошқа ҳуқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган низола-р, шунингдек, суднинг, тезкор-кидирув фаолиятини, терговни, су-риштирувни ҳам жазо иқросини амал-га оширувчи органларнинг ваколат доирасига қирадиган масалалар шу-лар жумласидан.

Давоми иккинчи саҳифада.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ҚУРБОН ҲАЙИТИНИ НИШОНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Муборак Қурбон ҳайитининг маъ-навий ҳаётимиздаги ўрни, моҳияти ва аҳамиятини, халқимизга мансуб меҳр-оқибат, шукроналик ва бағрикенглик рамзи эканини эътиборга олиб, мил-лий-диний қадриятларимизни асраш ва улуғлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон мусулмонлари идо-расининг жорий йилда Қурбон ҳайи-тининг биринчи кунин 1 сентябрь жума кунига тўғри келиши ҳақидаги му-рожаатини инобатга олиб, 2017 йил 1 сентябрь мамлакатимизда байрам си-фатида кенг нишонлансин.

2. Республика “Нуроний”, “Маҳал-ла” жамғармалари ва бошқа барча му-тасадди идоралар, жамоат ташкилот-лари Қурбон ҳайитининг жойларда тартибли ва юқори даражада, халқи-мизнинг миллий қадриятларига мос равишда ўтиши учун тегишли тадбир-ларни амалга оширсин.

3. Ўзбекистон Миллий телерадио-компанияси, Ўзбекистон Миллий ах-борот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Қурбон ҳайи-тини нишонлаш билан боғлиқ тадбир-ларни кенг ёритиш тавсия этилсин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 24 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ФАН ВА ТЕХНИКА, АДАБИЁТ, САЊАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДАГИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчи-лик соҳасидаги Давлат мукофотларини таъсис этиш тўғрисида Ўзбекистон Рес-публикаси Президентининг 2006 йил 25 июлда қабул қилинган ПФ-3781-сонли Фармони ва Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотлари кенгашининг 2017 йилги Давлат мукофотлари бўйича тақлифига биноан мамлакатимиз илм-фани, адабиёти ва санъ-атини ривожлантиришга қўшган салмоқли ҳиссаси, жамиятимизнинг ижтимоий-иқтисодий, илмий-техник ва маънавий-маърифий ҳаётида алоҳида эътиборга са-зovor бўлган, халқро микёсда эътироф этилган фундаментал тадқиқотлари, за-мон талабларига жавоб берадиган юксак, мазмунан долзарб ижодий ишлари учун

Биринчи даражали давлат мукофотлари қуйидагиларга берилсин:
фан ва техника соҳасида (фан ва техника соҳасида кўзда тутилган 1 та биринчи даражали Давлат мукофоти ўрнига 2017 йил учун истисно тариқаси-да 2 та биринчи даражали мукофот берилиши белгилансин):

– Аюлов Шавкат Абдуллаевич, Қудайбергенов Каримберген Қадирбергено-вич, Омиров Баҳром Абдусович, Розиков Ўткир Абдуллаевичга – “Ноассоциа-тив алгебралар, дифференциаллаш ва нончиқли динамика системалар назар-ияларини ривожлантириш” фундаментал тадқиқоти учун;

– Иноятнова Флора Ильясовна, Аҳмедова Дилором Илхомовна, Амонов Шавкат Эргашевичга – “Оғир эшитиш заифлиги ва қарлиги бўлган болаларнинг реа-билитацияси” амалий тадқиқоти учун;

адабиёт соҳаси бўйича:

– Қодиров Пиримқулга (марҳум) – “Амир Темур сиймоси” ва “Тил ва эл” асарлари учун;

санъат ва меъморчилик соҳаси бўйича:

– Матёкубов Отаназарга – ўзбек классик мусикасининг тарихи, назарий асослари ва замонавий жараёнларга таъсири ҳақидаги тадқиқотлар туркуми. “Мақомот”, “Бухоро Шашмақомига яна бир назар”, “Хоразм нота ёзувининг тарихи ва тамойиллари”, “Ўзбек классик мусикаси асарлари” (икки томли, ўзбек ва рус тилларида) каби мусикашунослика оид асарлар мажмуаси учун.

Иккинчи даражали давлат мукофотлари қуйидагиларга берилсин:

фан ва техника соҳасида:

– Тиллашайхов Мирзағалиб Нигматович, Парпиева Наргиза Нусратовна, Белоцерковец Вера Георгиевнага – “Ўзбекистон Республикасида аҳолига кўрса-тиладиган силга қарши хизматни такомиллаштиришнинг фундаментал асоси-ни яратиш” амалий тадқиқоти учун;

адабиёт соҳаси бўйича:

– Саидов Сирожиддин Салоҳович (Сирожиддин Саййид)га – “Очил, эй гул, ки бўстон вақти бўлди” китоби учун;

санъат ва меъморчилик соҳаси бўйича:

– Шоёқубов Шохалил Каримовичга – “Замонавий Ўзбекистон миниатюра-си” (ўзбек, рус ва инглиз тилларида) китоб-альбоми учун.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 23 август

ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК АНЖУМАНИ

Йигирма йил, эҳтимол, тарих учун бир лаҳ-залик фурсатдир. Лекин инсоният ҳаётида йи-гирма йил давомида шундай оламшумул воқеа-лар юз бериши мумкинки, буларнинг қадр-қим-мати, жаҳон тамаддунда тутган ўрни асрлар оша ўз қимматини йўқотмай, акс садо бериб тураверадилар. Назаримда, бундан 20 йил олдин – 1997 йил август ойининг охирида юртимизда худди шундай воқеа юз берганди. Мамлакатимизнинг қадимий ва ҳамisha навқирон Самар-қанд шаҳрида “Шарқ тароналари” биринчи ха-лқаро мусика фестивали бўлиб ўтган эди. Уша пайтда юртимизда кечган сурурли дамлар, кўп-лаб чет эллик санъ-аткорлар ва юртимиз ижодкорлари юзларида порлаган шодлик шуъалари, фестивалнинг илк голиби, озарбой-жонлик Симара Иманованинг ҳаяжонли дил сўзлари ва яна қанча бетакорр онлар ҳамон кўз ўнгимизда.

Бугун Ўзбекистон қўшалоқ катта байрам оstonасида турибди. Юртимиз Мустақиллигининг 26 йиллиги ва ўн биринчи марта “Шарқ тароналари” фестивалининг байроғи кўтари-лишига оз фурсат қолди. Самарқанд доимги-дек маҳобатли, гўзал ва бетакорр қиёфада фестивалнинг иш бошлашига шай. Нафақат мутасаддилар, балки бутун самарқандликлар фестивални муносиб ўтказишга бел боғлаган. Биринчи фестивалда фақат Шарқ давлатлари санъаткорлари қатнашган бўлса, йиллар да-вомида иштирокчи давлатлар сафи кенгайиб, бугун маз-кур тадбирга беш қитъа вакиллари бирдек қизқиш бил-дираётди. Бинобарин, бугун “Шарқ тароналари”ни бе-малол дунё тароналари, дейишга асосимиз бор.

Давоми бешинчи саҳифада.

Ёшлик — кенг ва мўл имкониятлар палла-си. Айниқса, юраги орзу-умидга тўла истеъ-додли ўғил-қизларимиз учун барча йўللар очик. Тахририятимизнинг назм ва наср бўли-ми ходимиси Вазира Иброҳимова ҳам мат-буот саҳифаларида қалами чарчланиб, умид-ли журналистларимиз сафида дадил қадам ташлаётган истеъдодли ёшларимиздан бири. Зомин, Бахмал тоғлари қуришган қўҳна Жиззах заминидан таваллуд топган Вазира том маънодаги истиқлол фарзанди. Болалик чоғиданоқ адабиёт, санъатга меҳр қўйган. Унинг тасаввур дунёси шоир Ҳамид Олимжонга ил-ҳом бағишлаган гўзал водийларда улғайган. Аяси Ерқоий опанинг “Қизим, албатта, жур-налист бўлади” деган орзуси қанот бағишлаб,

Муборак бўлсин!

тахририятимизнинг фаол ва изланувчан ходимларидан бирига айланishi улғурди.

Мамлакатимиз Президентининг “Ўзбекистон Республикаси давлат муста-қиллигининг йигирма олти йиллик байра-мига тайёргарлик қўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги қарорига кўра ўтказилган “Энг улғу, энг азиз” қуриқ-танловига Вазира Иброҳимова босма оммавий ахборот воси-талари ходимларининг журналистик ишла-ри номинациясида рағбатлантирувчи муко-фотга сазовор бўлди. Шижоатли, зийрак ва чаққон ҳамкасбимизни кўп сонли муштарий-лар ва тахририят ходимлари номидан ҳаётида рўй берган биринчи гўзал ютуғи билан чин дилдан таб-риклаймиз. Бахт ва саодат, ижодий муваффақиятлар ҳамisha ёр бўлишига тилакдошимиз.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн биринчи ялпи мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

Бошланиши биринчи саҳифада

Тадбиркорлар манфаатларига дахл қиладиган энг муҳим, долзарб масалаларни ҳал қилишда Вакилнинг мустақиллигини таъминлаш мақсадида Вакил қонунга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан лавозимга тайинланади ва лавозимдан озод этилади. У Президентнинг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, ушлаб турилиши, қамоққа олиниши ёки маъмурий жазо чораларига тортилиши мумкин эмас.

Вакил институти қонунга мувофиқ нафақат мамлакатимиз тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларининг ҳимоясини, балки Ўзбекистон Республикасида ўз бизнесини юритаётган ҳорижий компаниялар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларининг ҳимоясини таъминлаши лозим. Сенаторларнинг фикрича, бу Ўзбекистоннинг инвестицияларни жалб қилиш имкониятларини оширишга, мамлакатда ишбилармонлик муҳитини яхшилашга кўмаклашадди. Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Сенаторлар тадбиркорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи, суддан фарқи ўлароқ, янги институтнинг жорий этилиши мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш вазифаларини ҳал этишда тадбиркорлар ролини оширишда ўта муҳим аҳамият касб этишини алоҳида таъкидладилар.

Шундан сўнг сенаторлар **“Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида**”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунини қўриб чиқдилар. Қонун Ҳаракатлар стратегиясини амалга оширишга оид Давлат дастури доирасида ишлаб чиқилган ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг бир гуруҳ депутатлари томонидан парламент қўриб чиқиши учун киритилган.

Муҳокама чоғида сенаторлар томонидан таъкидланганидек, ушбу қонун давлат органлари тизимини фуқароларнинг энг муҳим муаммоларини ҳал қилишга сафарбар этишга қаратилган давлат сиёсатининг муҳим таркибий қисмларидан бири ҳисобланади. Ушбу сиёсатнинг моҳияти Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан лўнда қилиб “халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак”, дея белгилан берилган.

Таъкидланганидек, янги қонуннинг қондалари жисмоний ва юридик шахслар мурожаатлари билан ишлашнинг ҳуқуқий механизмларини аниқлаштиради, бу эса мазкур соҳадаги ҳуқуқни қўллаш амалиётини яхшилашга хизмат қилади. Сенаторларнинг фикрича, қонуннинг муҳимлиги қуйдагилардан иборат.

Қонун билан давлатимиз раҳбари ташаббуси билан давлат бошқаруви тизимига жорий этилган Халқ қабулхоналари ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг Виртуал қабулхоналари институтининг ҳуқуқий мақоми мустаҳкамлаб қўйилган. Бу институт, сенаторларнинг фикрича, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини, шунингдек, фуқароларнинг мурожаат қилишга доир конституциявий ҳуқуқни ҳимоя қилишнинг муҳим механизми ҳисобланади.

Қонуннинг кучи аввалгидек давлат органларига нисбатан таътиб этилибгина қолмай, балки давлат томонидан ёки унинг иштирокчида ташкил этилган, Давлат бюджетидан молиялаштирилган ва фуқароларга давлат хизматларини кўрсатадиган ташкилотларга нисбатан ҳам таътиб этилади.

Қонунда фуқаролар мурожаатларини қўриб чиқишнинг ҳуқуқий принциплари белгилан берилмоқда. Хусусан, мурожаатларни ўз вақтида ва тўлиқ қўриб чиқиш, мурожаатларни қўриб чиқиш чоғида бюрократизм ва сансаторлик ҳолатларига йўл қўймаслик, мурожаатларни қўриб чиқишда давлат органлари, бошқа ташкилотлар ва мансабдор шахслар фаолиятининг шаффофлиги каби тамойиллар шулар жумласидандир.

Қонунчилик, ҳуқуқни қўллаш амалиётига мурожаатларнинг янги шакллари, хусусан, давлат органларининг ва бошқа ташкилотларнинг ишонч телефонлари, “бевосита алоқа линиялари” орқали, видеоқонференцлоқа воситасида келиб тушган мурожаатлар, расмий веб-сайт, виртуал қабулхона орқали ва бошқалар киритилмоқда. Жисмоний шахслар ва юридик шахслар вакиллари қабул қилишнинг янги шакллари ва тартиби киритилмоқда: сайёр, шахсий ва оммавий қабуллар, видеоқонференцлоқа воситасидаги, аудио ва видеоёзуви қўллаш орқали қабуллар ва бошқалар шулар жумласидандир.

Сенаторлар таъкидлаганларидек, ушбу қонуннинг қабул қилиниши давлат органларининг, ташкилотларининг халқ билан самарали қайта алоқасини мустаҳкамлаш, давлат органларининг очиклик даражасини ошириш, уларнинг инсонларни ўйлантираётган аниқ муаммоларни ҳал қилиш бўйича фаолияти самарадорлигини оширишга хизмат қилади. Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Сўнг сенаторлар **“Тошкент шаҳар халқ депутатлари Туман Кенгашларига сайлов тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунини қўриб чиқдилар.**

Қонун Тошкент шаҳрининг туманларида халқ депутатлари Кенгашларини тузиш учун ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитлар яратиб беради. Бу эса ҳокимиятнинг маҳаллий органлари бюджет ваколатлари амалга оширилиши устидан назоратни ўрнатишга, уларнинг мамлакатимиз пойтахти туманларини ижтимоий-сиёсий ривожлантиришнинг муҳим масалаларини ҳал қилишдаги ўрнини мустаҳкамлашга, ислохотларни рўйбга чиқаришдаги роли ва аҳамиятини янада оширишга хизмат қилади.

Ушбу масала муҳокамаси чоғида таъкидланганидек, амалдаги қонун ҳужжатларида (Конституциянинг 99-моддаси, “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги қонуннинг 1-моддасида) Тошкент шаҳрида халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларини тузиш назарда тутилмаган. Шу билан бирга, амалдаги қонун ҳужжатларининг бу қоидаси пойтахт туманларига (уларнинг сони Тошкентда 11 та) маҳаллий бюджетлар лойиҳалари, уларнинг ижроси муҳокамасини ўтказишга йўл қўймайди, чунки, масалан, бюджет кодексида мувофиқ, туманлар (шаҳарлар) бюджетларининг қўриб чиқишиши ва қабул қилиниши, шунингдек, уларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботларнинг эшитилиши халқ депутатлари Кенгашлари ваколатларига қиради.

Шу муносабат билан қонун билан Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги, “Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида”ги, “Географик объектларнинг номилари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига Тошкент шаҳар халқ депутатлари туман Кенгашларига сайлов 2017 йил декабрь ойи учинчи ўн қўлигининг биринчи яқшанбасида ўтказилиши орқали уларни тузишни назарда тутувчи бир қатор ўзгартишлар киритилмоқда.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашига “Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунига мувофиқ сайловни ташкил этиш ва ўтказиш учун туман сайлов комиссиялари тузилиши тавсия этилмоқда.

Ушбу қонунга мувофиқ халқ депутатлари туман Кенгашларининг янги сайланган депутатлари сайлов натижалари бўйича уларнинг янги таркиблари шаклланишга қадар ўз ваколатларини амалга оширади.

Бундан ташқари, қонунда шаҳарларда туманлар ҳокимлари лавозимларига тасдиқлаш, шунингдек, янги Кенгашлар тузилиши муносабати билан халқ депутатлари туман Кенгашлари томонидан уларнинг ҳисоботларини эшитиш тартиби белгилан берилмоқда.

Сенаторларнинг фикрича, таътиб этилаётган ўзгартишлар Тошкент шаҳрида социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ислохотларни рўйбга чиқаришда ҳокимият вакиллик органларининг, пойтахт жамоатчилигининг ролини қучайтиришга, маҳаллий бюджетни шакллантириш ва ижро этиш, туманлар худудини ривожлантиришнинг истикболли дастурларини амалга ошириш, қонун ҳужжатларига мувофиқ маҳаллий солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни белгилаш устидан халқ депутатлари туман Кенгашлари томонидан назорат қилиш механизмининг ўрнатишга кўмаклашадди. Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Шундан сўнг сенаторлар 30 июнь куни **“Ўзбекистон Республикаси Ёшлари куни” деб белгиланган “Ўзбекистон Республикаси ёшлари кунини белгилаш тўғрисида”ги қонунини қўриб чиқдилар.**

Сенаторлар таъкидлаганларидек, ёшларга оид давлат сиёсатининг моҳияти ёшларни ватанпарварлик, миллий қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялашдан, маънан етук ва жисмонан соғлом авлодни шакллантиришдан, уларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишдан иборат. “Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунини ҳар томонлама етук, кенг дунёқарашга эга, мамлакат келажаги учун масъулиятини

зиммасига олишга, халқ манфаатларини таъминлаш йўлида бор салоҳиятини сафарбар этишга қодир бўлган ёшларни тарбиялашнинг мавжуд ҳуқуқий негизини янада мустаҳкамлашга кўмаклашмоқда.

Ушбу масалага муҳим аҳамият берган ҳолда, кенг жамоатчилик, энг аввало ёшларнинг тақлифлари ва фикр-мулоҳазаларини ҳисобга олиб, 2017 йил 30 июнда бўлиб ўтган “Қамолот” ёшлар ижтимоий ҳаракатининг IV курултойида Ўзбекистон ёшлар иттифоқини тузиш тўғрисидаги қарор қабул қилинди. Ушбу курултойда 30 июнь кунини мамлакатимизда Ўзбекистон ёшлари куни, деб эълон қилиш тақлиф этилди.

Сенаторларнинг фикрича, қонуннинг қабул қилиниши ёшларга оид давлат сиёсатини изчил ва самарали рўйбга чиқаришга, ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш тизимини тубдан ислоҳ қилишга кўмаклашадди.

Шундан кейин сенаторлар Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги ходимлари куни этиб декабрь ойининг иккинчи яқшанбасини белгилашни назарда тутувчи **“Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ҳўжалиги ходимлари кунини белгилаш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунини қўриб чиқдилар.**

Сенаторлар қишлоқ ҳўжалигида чукрук иқтисодий ислохотларни амалга ошириш натижасида аграр тармоқнинг бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган янги тизими шаклланишини қайд этдилар. Ҳозирги вақтда 3,6 миллион ҳодим ва хизматчи аграр тармоқда фаолият кўрсатамоқда. Қишлоқ ҳўжалигининг мамлакат ялпи ички маҳсулотидagi улуши 17,2 фоизни, йиллик ўсиш 6-7 фоизни ташкил этмоқда.

Бундай натижаларга эришишда тармоқнинг барча ҳодимлари ва хизматчилари – фермерлар, деҳқонлар, механикаторлар, пиллачи ва чорвадорлар, қишлоқдаги тадбиркорлар, аграр секторда фаолият кўрсатаётган мутахассис ҳамда олимларнинг роли катта.

Сенаторларнинг фикрича, “Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ҳўжалиги ходимлари кунини белгилаш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунини қабул қилиниши қишлоқ меҳнатқашлари жонбозлигининг, давлат мустақиллигини мустаҳкамлашга, мамлакат гуллаб-яшнашига улар қўшаётган ҳиссасининг эътирофи этилишидир. Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Сенаторлар Ҳаракатлар стратегиясини амалга оширишга оид Давлат дастурига мувофиқ тайёрланган **“Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида**”ги Ўзбекистон Республикаси қонунини қўриб чиқдилар.

Сенаторлар мамлакатда олиб борилаётган демократик ислохотлар жараёнида инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича миллий институтларнинг самарали тизимини шакллантиришга, Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) институтини ривожлантиришга доир кўлами ва моҳияти жиҳатидан улкан ишлар амалга оширилганлигини қайд этдилар.

Сенат томонидан қўриб чиқилаётган қонунга мувофиқ “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) тўғрисида”ги қонунга Вакил фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни Олий Мажлис палаталари томонидан эшитиш тартиби тўғрисидаги нормаларни ҳамда Вакил томонидан мурожаатларни қўриб чиқиш тартибини ва шикоят бериш муддатларини аниқлаштирувчи ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритилмоқда.

Жумладан, Вакилга аризалар, тақлифлар ва шикоятлар тарзидаги мурожаатлар оғзаки, ёзма ёки электрон шаклда берилиши мумкин. “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) тўғрисида”ги қонун фуқароларнинг ҳуқуқий онгини оширишга, халқро ҳамкорлиқни ривожлантиришга доир Вакилнинг вазифаларини белгилаб берувчи янги нормалар билан тўлдирилди. Вакилнинг минтақавий вакиллари фаолиятини, омбудсманнинг судлар билан ҳамкорлигини ташкил этиш механизмлари аниқ таърифлаб берилди.

Сенаторлар таъкидлаганларидек, қонуннинг қабул қилиниши давлат ва жамият қурилишида адолат, инсон қадр-қимматини ҳурмат қилиш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари устуворлигини таъминлаш тамойилларини қарор топтиришда омбудсманнинг ролини

оширишга кўмаклашадди.

Шундан сўнг сенаторлар **“Суриштирув институти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунини қўриб чиқдилар.** Қонун Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 21 октябрдаги Фармони билан тасдиқланган Суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш қафолатларини қучайтириш бўйича комплекс чора-тадбирлар дастурини, шунингдек, Ҳаракатлар стратегиясини амалга оширишга оид Давлат дастурини ижро этиш мақсадида ишлаб чиқилди.

Сенаторлар **Ўзбекистон Республикасининг Жиноят ва Жиноят-процессуал кодексларига ҳамда “Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунига киритилаётган ўзгартиш ва қўшимчаларнинг муҳимлигини қайд этдилар.** Мазкур қўшимчаларда амалда терговга қадар текширув институти такрорлайдиган суриштирув институтини жиноят-процессуал қонун ҳужжатларидан олиб ташлаш назарда тутилмоқда. Қонун жамиятга катта хавф солмайдиган жиноятлар тўғрисидаги ишларни судга қадар юритишнинг соддалаштирилган тартибини белгилаб беради.

Суриштирув юритиш ҳуқуқи ички ишлар органларига, Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментига, Бош прокуратура ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросига ва давлат боғхона хизмати органларига берилмоқда.

Қонун билан ижтимоий хавфли бир қанча жиноятларни ички ишлар органларидан прокуратура органлари терговига ўтказиш назарда тутилмоқда.

Сенаторларнинг фикрича, қонуннинг қабул қилиниши текширувнинг тезкорлик билан ўтказилишини таъминлашга, терговчилар иш сифатини оширишга, шунингдек, жиноят ишларини текширишда бир-бирини такрорлашнинг олдини олишга ва сансаторлиқни бартараф этишга кўмаклашадди. Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Сенаторлар Ҳаракатлар стратегиясини амалга оширишга оид Давлат дастурига мувофиқ ишлаб чиқилган **“Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, айрим қонун ҳужжатларини ўз қонунини қўриб чиқдилар.** Қонун билан мамлакатимизнинг амалдаги бир қанча қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Ушбу қонун Ҳаракатлар стратегиясида, Президентнинг фармонлари ва қарорларида ҳамда бошқа қонун ҳужжатларида баён этилган вазифаларини ижро этиш мақсадида депутатлар, Ҳукумат, Бош прокуратура ва қонунчилик ташаббусининг бошқа субъектлари томонидан Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритилган 15 та қонун лойиҳасини бирлаштиради. Сенаторлар суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилишга қаратилган амалдаги қонун ҳужжатларига киритилаётган ўзгартиш ва қўшимчаларни ҳар томонлама муҳокама этдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 14 мартдаги “Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ **“Прокуратура тўғрисида”-ги, “Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиклиги тўғрисида”ги, “Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида”ги, “Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида”ги қонунларга, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал, Меҳнат, Солиқ, Оила кодексларига ва Ўзбекистон Республикасининг Мазмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритилмоқда.** Ушбу ўзгартиш ва қўшимчаларда ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш, вояга етмаганлар ишлари, одам савдосига қарши курашиш ва коррупцияга қарши курашиш бўйича республика идораларо комиссияларининг фаолиятида Бош прокуратуранинг мувофиқлаштирувчи ролини белгилаб қўйиш назарда тутилмоқда. Қонунда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг расмий сайтларига профи-

лактика тадбирларининг моҳияти ва аҳамиятига бағишланган материалларни, қонунчиликнинг ҳолати ва жиноятчиликнинг даражаси ҳақидаги маълумотларни, содир этилган ҳуқуқбузарликлар ҳамда уларга чек қўйиш чора-тадбирлари ҳақидаги ахборотни жойлаштириш тўғрисидаги нормалар келтирилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 3 февралдаги “Маҳалла институтини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонига мувофиқ **Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига ва “Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунига ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритилмоқда.** Жумладан, Солиқ кодексига киритилаётган тузатишларга кўра, Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича ҳудудий кенгашлари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари манфаатларини қўлаб қилинган даъволар билан судга мурожаат қилганда, шунингдек, давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари, уларнинг мансабдор шахслари ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан судга шикоят қилганда давлат божини тўлашдан озод этилади.

Фуқаролар йиғини ваколатлари кенгайтирилмоқда. Қонунда фуқаролар йиғини раисининг, унинг ўринбосарларининг, маслаҳатчиларининг, фуқаролар йиғини фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича комиссиялар ҳамда тафтиш комиссияси раисларининг ҳисоботларини ҳар чорақда эшитиш тартиби белгилаб қўйилмоқда. Қонун билан “Маҳалла посбони” жамоатчилиги тузилмаси раҳбарининг, фуқаролар йиғинининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчисининг, шунингдек, жойлардаги профилактика инспекторларининг, таълим муассасалари раҳбарларининг фуқаролар олдида ҳисоб бериш тизими белгилаб берилмоқда. Фуқаролар йиғини кенгаши таркибига фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) ўринбосарлари (фуқаролар йиғини раисининг кексалар ва фахрийлар ишлари ҳамда ёшлар масалалари бўйича маслаҳатчилар), жойлардаги профилактика инспекторлари, таълим муассасалари, оилавий поликлиникалар ва қишлоқ врачлик пунктлари раҳбарлари қиради. Қонун ҳужжатларига киритилаётган бу ва бир қатор бошқа ўзгартишлар фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятининг самарадорлигини оширишнинг, маҳалла институтини аҳолига энг яқин бўлган тузилмага айлантиришнинг, шунингдек, уларнинг давлат органлари ва фуқарорлик жамияти институтлари билан ҳамкорлигини янада ривожлантиришнинг муҳим омилга айланиши лозим.

Ҳаракатлар стратегиясини амалга оширишга оид Давлат дастурига мувофиқ **“Нодават нотихорат ташкилотлари фаолиятининг қафолатлари тўғрисида”ги ва “Ижтимоий шериклик тўғрисида”ги қонунларга ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритилмоқда.** Мазкур ўзгартиш ва қўшимчаларда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларига ижтимоий аҳамиятга молик вазифаларни амалга ошириш учун нодават нотихорат ташкилотларига ва фуқарорлик жамиятининг бошқа институтига бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан бевосита давлат ижтимоий буюртмасини бериш ҳуқуқини тақдим этиш, шунингдек, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларини амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ давлат ижтимоий буюртмаларини бериш давлат буюртмачиларининг рўйхатига киритиш назарда тутилмоқда.

Сенаторларнинг фикрича, Ҳаракатлар стратегиясига мувофиқ **“Прокуратура тўғрисида”ги ва “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги қонунларга киритилган ўзгартиш ва қўшимчалар давлат бошқаруви тизимини янада демократлаштиришга, ҳокимият органлари фаолияти устидан жамоатчилик ва депутатлар назорати ролини оширишга кўмаклашадди.** Ушбу тузатишларга мувофиқ Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳри, туманлар ва шаҳарлар прокурорлари тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорой Кенгесига, халқ депутатлари Кенгашларига ҳисоботлар тақдим этади, зарур ҳолларда фуқароларнинг ўзини ўзи бош-

қариш органларини қонунчилик ва жиноятчиликка қарши курашиш ҳолати тўғрисида хабардор қилади.

Қонун билан прокурорларнинг ҳисоботларини, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ҳудудий бўлинмалари раҳбарларининг ҳисоботларини, соғлиқни сақлаш бошқармаси органлари, туман (шаҳар) тиббиёт бирлашмалари, туман марказий кўп тармоқли поликлиникалари раҳбарларининг ҳисоботларини эшитиш халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашининг асосий ваколатларига киритилди.

Тузатишларга мувофиқ маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига вилоят, туман, шаҳар ҳокимлари томонидан ўз фаолияти тўғрисида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига ҳисоботлар тақдим этиш тизими жорий этилмоқда.

Қонунга мувофиқ бундан буён профилактика инспекторлари халқ депутатлари туман (шаҳар) Кенгаши қарори билан лавозимга тайинланади. Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Ушбу қонун билан **“Банкротлик тўғрисида”ги, “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги қонунларга ҳам ўзгартиш ва қўшимчалар киритилмоқда.**

Сенаторлар **“Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги ва “Ер ости бойликлари тўғрисида”ги қонунларга киритилган ўзгартиш ҳамда қўшимчаларга алоҳида эътибор қаратдилар.** Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 21 апрелдаги “Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш тўғрисида”ги Фармонига ҳамда 2017 йил 21 апрелдаги “Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш тўғрисида”ги қарорига мувофиқ **“Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги ва “Ер ости бойликлари тўғрисида”ги қонунларга киритилган ўзгартишларга кўра, Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси Ўзбекистон Республикаси “Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси этиб қайта ташкил этилди, шунингдек, табиатни муҳофаза қилиш жамғармалари Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш жамғармаси этиб қайта ташкил этилди.** Қонунга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ҳисобдорлиги белгилан қўйилди, унинг ваколатларига аниқлик киритилди.

Шундан сўнг сенаторлар **Тошкент вилоятининг Тўйтепа шаҳри ва Ўрта Чирчик туманининг чегараларини ўзгартириш ҳамда Тўйтепа шаҳрини вилоят бўйсунувидagi шаҳарлар туркумига киритиш, шунингдек, Тўйтепа шаҳрини Тошкент вилоятининг Янгийўл шаҳри ва Янгийўл туманининг чегараларини ўзгартириш, шунингдек, Янгийўл шаҳрини вилоят бўйсунувидagi шаҳарлар туркумига киритиш тўғрисидаги масалаларни қўриб чиқдилар.** Мамлакат ҳукумати томонидан киритилган ушбу тақлифларнинг маъқулланиши Тошкент вилоятининг маъмурий-ҳудудий тузилишини такомиллаштиришга, ҳудудларни самарали бошқаришга, аҳоли учун шарт-шароитларни янада яхшилашга кўмаклашадди, туризм соҳасининг ривожланишга туртки беради.

Сенат ялпи мажлисининг биринчи кунини Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат бошқаруви масалаларига доир бир қатор фармонларини тасдиқлаш, шунингдек, яқинда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида”-ги Конституциявий қонунга мувофиқ Конституциявий суднинг янги таркибини сайлаш билан яқунланди.

Ялпи мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ваколатига қирадиган бошқа масалалар ҳам қўриб чиқилди. Тегишли қарорлар қабул қилинди.

Шунинг билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати ўн биринчи ялпи мажлисининг биринчи

ЧЎЛПОН (1897-1938)

ҚУЧОҚ ОЧИБ ХАЛҚ ИЧИГА БОРАЙЛИК!

Халқ денгиздир, халқ тўқиндир, халқ кучдир,
Халқ исёндир, халқ оловдир, халқ ўчдир...
Халқ кўзалса, куч йўқдирким, тўхтатсин,
Қувват йўқким, халқ истагани йўқ этсин.
Халқ исёни салтанатни йўқ қилди,
Халқ истади, тож ва тахтлар йиқилди...

Халқ истаги: озод бўлсин бу ўлка,
Кетсин унинг бошидаги қўланка,
Бир кўзалур, бир қўпирар, бир қайнар,
Бир интилу, бир ҳовлиқар, бир ўйнар,
Йўқлиқни-да, очлиқни-да йўқ этар,
Ўз юртини ҳар нарсага тўқ этар...

Бутун кучни халқ ичидан олайлик,
Қучоқ очиб халқ ичига борайлик!

1921

ЭЛБЕК (1898-1939)

ЎЙҒОН, ҚЎНГЛИМ

Ўйғон, қўнглим, ўйғон, бир оз юмғон кўзинг очилсун,
Ерда бўлган шу ҳолларни кўриб ёшинг сочилсун...
Ёнғил бир оз ёлқунлашиб, эй юрагимнинг ўти,
Чиксуни сенинг ёлқунингдан алангалар кўк сари.
Чикқач унга кўкнинг юзи томуг каби қизартсун,
Гулдуратсун кўкни ҳамда ёшинларни ёшнатсун.
Чулғаб олсун очик қўймай кўкнинг ҳамма теграсин,
Ёқсун қўймай бу кун унинг бутун борлиқ нарсасин.
Тозаласун шу очунни бу қайғули кунлардан,
Кутқарилсун бутун жонвор шу қоронғу кечлардан.
Керак эмас бизлар учун у қўрунган ҳаволар,
Ҳам ердаги оқиб тургон буюк-буюк дарёлар.
Бордир бизда унинг ўрини қоплайтургон “чин ҳаво”,
Бордир бизда сув ўрнига оқатургон чин дарё.

1922

БОТУ (1904-1938)

ЎТЧУ

Ёшлар,
Илдам, илдам!
Ўтмасин дам!
Ўтса,
Тошлар
Бошга ёққай.
Ёшлар
Чечак таққай.
Кулиб-кулиб,
Қош ўйнатиб
Бизга боққай...
Кўкраги, билаги
Кучли ёшлар!
Юраги, тилаги
Эрки ёшлар!
Кўзларингиз чақнасин!
Ғайратингиз қайнасин!
У...
Ана у-увв...
Туманлар ичинда
Ўралиб турган,
Катталик, улуглик
Майдонида
Яккалик даъвоси
Қилмоқда бўлган
Тоғлардан буюк
Иш — юк.
Арслон юракли,
Толмас билакли
Бизни кутадир.
Кишилик дунёси
Кўш,
Нур истар.
Кишилик

31 август — Қатағон қурбонларини ёд этиш куни

Усмон НОСИР (1912-1944)

БОҒИМ

О, у қандай фусункор!
Нур билан тўлган бутун.
Гуллари чаман-чаман,
Мен уларни ичаман:
Қўнглимда яшнар баҳор...
Нур билан тўлган бутун.
Баргдек узилиб кетсам,
Унутмас мени боғим:
Ишмини хурмат қилур,
Гуллардан ҳайкал курур.
Минг йиллардан кейин ҳам
Унутмас мени боғим!
Шеърларим янграб қолур —
Бир умрга ўлмайман!
Ҳаётимнинг давоми —
Келажикимга ҳомий,
Ўримга боғбон бўлур —
Бир умрга ўлмайман!
О, у қандай давомдор!
Нур билан тўлган бутун.
Гуллари чаман-чаман,
Мен уларни ичаман:
Қўнглимда яшнар баҳор...
Нур билан тўлган бутун.

1935

ЎЙЛЧИ

Йўлчидан, манзилдан денгиздан нари,
Ложувард уфқнинг тубига яқин.
Қўнглимда дардларим дарёдек оқин,
Чайқалар кўзларим тикилган сари.
О, йўллар!

Чу, қора тойчоғим! Чу, қора йўрғам!
Муродга қасд қилиб югурган етур.
Бўронни севмаса, дил нечун тепур?
Тириклик не керак бемехнат, беғам?!
Чу, қора йўрғам!

1935

Исҳоқхон тўра ИБРАТ (1861-1937)

САҲАР ВАҚТИ ЧАМАН ИЧРА

Ўшал булбул қилар афғон,
сахар вақти чаман ичра,
Кўнар гул деб тикан узра,
сахар вақти чаман ичра.

Қилар бағрини булбул қон,
тикан узра берай деб жон,
Бўлур гул завқилин қурбон,
сахар вақти чаман ичра.

Ўшал булбул бўлур доғлар,
чамани гап этиб чорлар,
Қизил гулни тилаб йиғлар,
сахар вақти чаман ичра.

Чиқар булбулни афғони,
чаман ичра оқиб қони,
Тасаддиқ гул учун жони,
сахар вақти чаман ичра.

Муҳаббат бирла маст эрди,
ани йўлида жон берди,
Қизил гулдин кабар сўрди,
сахар вақти чаман ичра.

Муяссар бўлса ул жонон,
ато қилса ўшал субҳон,
Йўлида жон қилай қурбон,
сахар вақти чаман ичра.

Ибрати беҳабар бўлма
яна ғафлат билан ўлма,
Гуноҳи беадад қилма,
сахар вақти чаман ичра.

Ишқинг дилу жона жо бўлбдур,
Жону дил анга фидо бўлбдур.

Сан айламасанг агар давоси,
Дардим мани бедаво бўлбдур.

Оҳим тутуни-ла рўзгорим
Ялло тундай қаро бўлбдур.

Тан боғидин андалиби жоним
Куйингни тилаб жало бўлбдур.

Ҳусн ичра вафо йўқ эмиш жонон,
Ки сен каби бевафо бўлбдур.

Васлингга етурға Ибрат асру,
Хахр илқига мубтало бўлбдур.

Мунавварқори АБДУРАШИДХОНОВ (1878-1931)

БИЗДА ҲАМИЯТ

Ҳаво киш ўлдигиндан ғоят совуқ эди. Кўчалар билчираб битган, бутун атрофни балчиқлар ифлос қилиб ташлаган эди. Шул балчиқларнинг ўртасиндан, балчиқларга ботган, кишмиллари йиртилган, икки кўзи нобахо бир етим бола қўлида асо ушлаб келмоқда эди. Лекин бу етим болани кўрган инсон ҳар қандай ҳамиятсиз бўлса ҳам раҳми келур эди.

Мени ёнимдаги зиёлилар «назар-диққатларина жалб этдирдилар». У етим бола бизларга яқин келди-да, шу ерда одамлар борлигини билмиш каби қарамакча бошлаб бизларга қарши маъносилик билан шундай деди:

— Тақсирлар, менга шафқат этиб бир оз маованат қилингизлар! — дедиги бирлан ман ёнимдаги зиёлиларни бир нарса бермакларини таклиф этдим. Маним бу таклифим А. афандига ўхшамадигиндан манга таҳдир назари билан бир қараб олдиғиндан сўнгра бу етим болага қараб шўйла дедилар:

— Сен ёшсан. Куч ва қувватинг бор, ўқи, мардикор ишла, андин сўнгра пул топила, — деб қатъий сўзлашдилар. Заволли бола

ТАВАЛЛО (1872-1939)

ЁШЛАРДАҲ БИР ИЛТИЖО

Ёшлар бу кун билингиз,
ҳиммат, ғайрат қилинглр,
Мактаб сари юрингиз,
ўтмасин ою йиллар.
Кўчада юруб бекорга,
бедава, каклик боқарга,
Чиқишуб самоварга
ўтмасин ою йиллар.
Белбоқни катта бойлаб,
орасига пул жойлаб,
Қобоқ эшигин пойлаб,
ўтмасин ою йиллар.
Элни кўруб ўйламай,
бир зарра ибрат олмай,
Трамвайдин тушолмай
ўтмасин ою йиллар.
Сизларни Оврўпода,
юрғазмағай пиёда,
Кўкрак очуқ, ёқола
ўтмасин ою йиллар.
Ўтадур умр қиш-ёз,
сен ўйла эмди бир оз,
Бўлубон ҳунар жувонбоз,
ўтмасин ою йиллар.
Кўзларни эмди ёшланг,
пиво, арақни ташланг,
Ёшларни йўлга бошланг,
ўтмасин ою йиллар.
Оламда сизму танҳо,
кўз борму якка, аммо,
Сўз дер сиза Тавалло,
ўтмасин ою йиллар.

ҚАЛАМ

Мухбир ўртоқлар билинг,
руҳнинг ғизосидур қалам,
Дил уйини ярқиратгон
пуриёсидур қалам.
Матбуот майдонида ўйнат
қаламни ҳар тараф,
Мард йигит душманга
отган ўқ-«ё»сидур қалам.
Ишга кирганда қаламини
тўхтатолмас ҳеч киши,

Кўп китобхонларни билсанг,
пешвосидир қалам.
Қоғози кўз нардаси бўлса
ёзарди мухбиринг,
Кўб ёзувчилар кўзин
оқу қаросидир қалам.
Махфий сирларни очиб ташлаб
жаҳон айвониға,
Кўп синиқ дилларни, билсанг,
мумёсидир қалам.
Таърифи битмас-туганмас
гавҳари ноёбдур,
Йўлда қолгонларни бир
ҳожатнавосидур қалам.
Қилни қирққа ёрадур
ширин-шакардан ёсангиз,
Ёса аччиқ — матбуотнинг
аждаҳосидур қалам.
Парчаи қоғоз, қалам ажратма
ёндан Мағзава,
Дунёда билсанг, кишининг
ошносидур қалам.

Маҳмудхўжа БЕҲБУДИЙ (1875-1919)

БИЗНИ КЕМИРТУВЧИ ИЛЛАТЛАР

...Тўй ва таъзияга сарф қилинатургон оқчаларимизни биз, туронийлар, илм ва дин йўлига сарф этсак, анқариб оврупойилардек тараққий этармиз ва ўзимиз-да, динимизда обрўй ва ривож топар...

Бизни кемирғувчи иллатлар деганда, захму маразмими гумон этарсиз? Ёйинки, сил, сил-ар-ия (ўпка сили) ва махавликими дерсиз? Йўқ, андан ҳам ямонроқ ва андан ҳам жонхорош (жон азоби), бевоя, хонавайрон ва ғариб этгувчи бир дард, биз — туркистонийларни шаҳри ва қишлоққа ёйинки ярим маданий, ярим ваҳший синфларимизгача истило этиб, бутун тирикчилигимизга сорилган ва бизни инқирозга ва таҳликага ва жаҳаннамга юмалатургон тўй, азо исминдаги икки қаттол душмани дерман.

Атомиздан меҳрибон Тангримиз жалла ва аёло Курьони қаримда “Ло талақу би ядикум ала таҳликатихи”, яъни ўз қўларингиз ила ўзингизни таҳликага отмангиз, дер. Биз бўлса, бадбахтона ва Худонинг амрига бўюн қўймасдан... бир суратда тўй ва азо деган, йўқ бўлушимизга сабаб бўлган одатларга бору йўқимизни сарф ва исроф этармиз... Кўп кишилар сайр ва кўпқари шумлиги ила ишдан ва зироат вақтидан қолур. Уйига йўқ, ҳўкузи ва соғар сийри йўқ экан, бир неча юз сўмга от олиб ва ҳар кун анга ҳиндек парастийш этиб, ҳар кун бир сўм сарф этар, на учун? Тўй ва сайрга кўпқари чопмоқ учун. Ўн-ийгирма чақиримга тўй бўлди, ҳар ким ишини, деҳқончилигини қўюб, отланиб кўпқарига кетар. Деҳқон учун олтундан азиз вақт фавт бўлди-кетди. Эски биргина кун сўнгра йиғилган учун

бўлмайди. Агарда шунларнинг маънисини сўрар эсам, балки билмасангиз деб эрдим.

А. афанди ғоятда хафа бўлиб, биздан ажралдилар. Биз ҳам буни кўриб, кулиб қолдук. Бизда қарасам заволли бола бир деворга суянмиш ётиюр.

— Сан ҳозирча бориб тур. Эрта ва ё бири-си кун кел. Ул вақтда сани ўз ёнимизда тарбия этамиз!

— Раҳмат, раҳмат, Худо хайр берсун, — деб кетди. Бизлар ҳам иттифоқ билан ҳар бири-миз ҳар тарафга, А. афандини холига таасуф этуб тарқалдук.

«Садойи Туркистон» №58,
1915 йил 6 феврал

«Ойина» журнали, 1915 йил, 13-сон

Мўйқалам аҳли ҳақида сўз борганда, кўпчиликнинг назарида ҳаётнинг кундалик таъшишларидан озод, ҳаёли ҳамиша ижод билан банд мусаввирлар гавдаланса ажаб эмас. Тўғри, аскар рассомлар устахонада ёлғиз ижод қилишга, юрт кезиб, эркин ҳаёт кечиришга мойил бўлади. Буни, аввало, ижодий зарурат сифатида қабул қилиш керак. Чунки картинанинг дунёга келиши жуда мураккаб, алоҳида диққат-эътиборни талаб этадиган жараён. Лекин бу рассом жамиятда ўз бераётган ўзгаришларга бефарқ қарайди, дегани эмас. Аксинча, улар ҳар бир янгиликка теран нигоҳ билан назар солишга, мушоҳада қилишга интилади. Масалан, Герника қишлоғи фашистлар томонидан вайрон қилинганида Пабло Пикассо Парижда эди. Аммо она ватанида юз берган фожиа рассомга шу қадар кучли таъсир қиладики, буни энг машҳур асарларидан бирида ақс эттиради. Ушанда буюк испан рассомини кўлига қалам олишга ундаган куч — ижодкорлик масъулияти эди.

Ўтган йили пойтахтимизда очилган Замонавий санъат кўرғазмасида истеъдодли рассом Жамол Усмоновнинг "Сурия. Ўтмиш ва келажақ орасида" номи

ли ижодий ишини томоша қилган мухлислар ҳам буни юрагидан ўтказгани аниқ. Аслида, рассомларни ҳаёт билан ҳамнафасликда ижод қилишга даврнинг ўзи даъват этади.

Мухтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев ижодкор зиёлилар билан учрашувда олға сурган ғоялар, айниқса, "Ўзбекистонда адабиёт ва санъат, маданият, оммавий ахборот воси-

талари, маънавият ва маърифат бизнесга айланмаслиги шарт ва биз бунга ҳеч қачон йўл қўймаймиз" дея қатъий талаб қўйгани мўйқалам аҳлига ҳам куч ва ғайрат, ижодий илҳом бағишлагани шубҳасиз. Бугун баъзи мамлакатлар миллионлаб бегуноҳ одамларнинг умрига зомин бўлишга қодир даҳшатли қуролларни бир-бирига ўқталаётган чоғда, Президентимиз маданият ва санъат соҳасини ривожлантиришни ёқлаб чиққани, "мада-

Муносабат

ОРЗУЛАР УШАЛАДИГАН ДАВР

ният ва мудофаа тенг" дея ишонч билан таъкидлагани жаҳон миқёсидаги муҳим воқеа бўлди.

Кувонарли жиҳати, учрашувда ўртага ташланган таклиф ва ғояларнинг амалий натижасини тез фурсатда кўра бошладик. Жумладан, мамлакатимиз раҳбарининг "Ўзбекистон Бадий академияси фаолиятини ривожлантириш ва янада такомиллаштиришга доир қўшимча чоратадбирлар тўғрисида"ги қарори эълон қилинди. Очиги, бу қарор бизни кўпдан бери ўйлантириб келаятган масалаларга ечим топиш имконини берган воқеа бўлди, десам адашмайман. Унда илгари сурилган асосий вазифалар билан танишиб шундай хулосага келдимки, бу ҳужжатда биргина ташкилот эмас, балки бўлган ўзбек тасвирий санъати, шу йўналишда фаолият юритаётган барча ижодкор ва мута-

хассислар қамраб олинган. Хусусан, қарорда рассомларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш масаласига алоҳида эътибор қаратилган. 2018 йилдан бошлаб мустақиллик йилларида яратилган, юксак бадий қимматга эга бўлган тасвирий санъат асарларини сотиб олиш учун 2 миллиард сўм маблағ ажратилди. Энди истеъдодли рассом "яратган асаримни қайси музей ёки галереяга бераман" деб, бош қотиришга ҳожат қолмайди. Ижодий иш-

ларни саралаш иши билан Маданият вазирлиги қошида ташкил этиладиган Бадий экспертлар кенгаши шуғулланади.

Қарорда тасвирий санъат йўналишидаги ижодкорларни рағбатлантириш борасида ҳам муҳим вазифалар белгиланган. Янги йилдан бошлаб Ўзбекистон Бадий академиясининг ҳақиқий аъзолари учун энг кам иш ҳақининг тўрт баробари миқдориди ойлик гонорар тўлаш тизими жорий қилиниши ҳамда ушбу гонорарлар жисмоний шахслардан олинадиган даромад солигидан озод қилиниши кувонарли ҳол. Шунингдек, Бадий академиянинг ҳақиқий аъзоларига белгиланган имтиёزلардан фойдаланиш имконига ҳам эга бўлишди. Буларнинг барчаси,

Баҳодир ЖАЛОЛОВ, Ўзбекистон халқ рассоми

албатта, тасвирий санъат соҳаси маъқеининг ошишига хизмат қилади. Очигини айтсам, бугун миллий санъатимизда ўз бераётган ижобий ўзгаришларни кўриб, ижод қилишга, янгилик яратишга иштиёқимиз янаям ортиб бормоқда. Камолиддин Бехзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти ҳудудда Ўзбекистон Бадий академияси биноси қурилишини, унда рассомлар учун таъриба устахоналари ташкил этилишини эшитиб, кўнглимда бир орзу пайдо бўлди: шундай устахоналарнинг бирида ёшларга ўз билим ва тажрибаларимизни ўргатишни истайдим. Умуман, бугун катта авлод ижодкорлари зиммасида улкан масъулият бор. Миллий санъатимиз тараққиётидаги шундай муҳим паллада фаол ижодимиз, устозлик фаолиятимиз билан ёшларга ҳар жиҳатдан ўрнак бўлишимиз лозим.

Баҳодир ЖАЛОЛОВ, Ўзбекистон халқ рассоми

“ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОСИМАН!”

Истеъдодли бастакор ва аранжировкачи Фарҳод Абдуллаев бугунги ўзбек мусиқа оламида ўз ўрнига эга ижодкорлардан бири. Фарҳод асли Қирғизистонда туғилган. Фарзандидаги мусиқага қобилият ва муҳаббатни сезган отаси уни Намангандаги санъат билим юртига олиб келган. Билим юртида ўқиб юрган даврида турли тadbирларда қатнашган. Ёш йигитдаги истеъдод учқунлари таниқли хонанда Мухриддин Холиқов назарига тушиб, ўқишдан сўнг Тошкентга, ўз ёнига чақирган. Шу тариқа уч йил давомида Фарҳод хонанда хонадонидида яшаб, бирга ижод қилди. Орада М.Холиқов жамоасининг мусиқа раҳбари Шамсиддин Холмуродовдан аранжировка сирларини ўрганди. Орттирган тажрибалари кўмағида Ўзбекистон давлат Консерваториясига ўқишга кириб, 2003 йили уни муваффақиятли тамомлади. Дастлаб хусусий студияларда фаолият кўрсатди. 2011 йилдан бошлаб "Ўзбекнаво" эстрада бirlашмасида (ҳозирги "Ўзбекконцерт" давлат муассасаси) ишлаб келди. Айни пайтда муассаса қошидаги студияда фаолият кўрсатмоқда. Шуни айтиш жоизки, барча давлат тadbirlарининг мусиқаси шу студияда ёзилади.

Ф.Абдуллаев ижодда ҳам фаол. Таниқли санъаткорлар Зулайхо Бойхонованинг "Рашк", "Бўлмас бўлмас", "Хай-хай", "Бир қадам", Озодбек Назарбековнинг "Ўзбек гўзали", Гуломжон Ёқубовнинг "Тошкентим", Матлуба Дадабоевнинг "Шахлога

тушди" каби қўшиқлари иқтидорли бастакор аранжировкаси билан катта концерт дастурларида, турли байрам ва тантаналарда янграмоқда. Ф.Абдуллаевнинг "Муҳаббат изҳори" альбому ижодкорнинг сара намуналаридан ташкил топган. Бастакор ташкил этган ёш ижрочилардан иборат "Истиклол" чолғу оркестри нуфузли концертларда, "Марди" майдон танловида жонли ижроси билан мухлислар қалбидан жой олди.

Яқинда ижодкор ҳаётида кувончли воқеа содир бўлди. Президентимизнинг "Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилиш тўғрисида"ги фармонида кўра Ф.Абдуллаев фарзандлари билан бирга Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилинди.

— Йиллар давомида қанчалар орзиқиш билан кутган куним етиб келгандаги ҳаяжонимни ифодалашга сўз ожизлик қилади, — дейди фахр билан Фарҳод. — Матбуотда фуқароликка биринчилардан бўлиб қабул қилинганларнинг исми-фамилияларини ўқиб, уларга ҳавас қилганман. Қачон шулар қаторига қўшилишарканман, деб ҳаяжон билан кутганман. Оллоҳ мени ва оиламни шундай кунга етказганига шукр.

Эзгу орзуим амалга ошиб, энди мен ҳам сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эга бўлдим. Оилам билан бирга шу юрт фуқароси сифатида Ўзбекистон давлати ҳимоясидаимиз. Бундай шараф менга ижодий куч ва илҳом бағишлаб, чолғулар ижросига мосланган "Шукрона" номли куй ёздим. Бор кувончларимни ана шу таронага жойлашга ҳаркат қилдим.

Фуқаролик ҳуқуқи ижодий имкониятларимни юзага чиқаришда илҳом бағишляпти. Кўпдан буён миллий ва замонавий кўйлардан ташкил топган концерт беришни орзу қиламан. Яқин кунларда бу орзуим амалга ошади, деган умиддаман. Бор куч-ғайратимни халқимизга манзур бўлади-ган, ёшларни она Ватанга муҳаббат, келажакка ишонч руҳида тарбиялашга ҳисса қўшадиган асарлар яратишга сарфлашга ҳаракат қиламан.

Фарҳоднинг юз-кўзларидан таралиб турган бахт ва шодлик нури, сўзларидаги қатъият ваъдасини бажаришдан далолат бериб турибди. Ф.Абдуллаевга оилавий бахт ва ижодий муваффақият тилаб қоламиз.

Гулчехра УМАРОВА, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими

ри санъат ва мусиқа мактабларида маҳорат дарсларини ташкил этиб, ёш истеъдодларга қўмаклашишлари, ўзларидан том маънода шоғирдлар қолдиришлари зарурлиги ҳақида гап борди. Бастакорлик санъати, оммавий режиссура масалалари, мақом мактабини ташкил этиш ҳақида ҳам жиддий фикр-мулоҳазалар ўртага ташланди.

Тadbир сўнгида "Ўзбекистон халқ артистлари клуби" Низоми лойиҳаси муҳокама қилиниб, билдирилган таклиф ва мулоҳазалар асосида тўлдирилган ҳолда тасдиқлаш ҳақида келишиб олинди.

Таниқли санъаткор, Ўзбекистон халқ артисти Фаррух Зокиров клуб раиси этиб тайинланди.

МИЛЛИЙ МУСИҚА РИВОЖИ ЙЎЛИДА

Мамлакатимиз мусиқа санъати намояндларининг Ўзбекистон Республикаси Президентининг ижодкор зиёлилар билан ўтказган учрашуви, "Илҳом" жамоат фонди, "Ўзбекистон композиторлари ва бастакорлари уюшмаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида"ги қарорларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда давлатимиз раҳбари ижодкорлар олдида қўйган вазифаларни бажариш, композиторлар, бастакор ва мусикашуносларни бадий баркамол, етук асарлар яратишга жалб қилиш асосий вазифа экани алоҳида таъкидланди. Феликс Янов-Яновский, Мустафо Бафоев, Дилором Сайдаминаева, Дилором Омонуллаева, мусикашунос олим Отаназар Матёкубов каби таниқли санъаткорлар дав-

лат раҳбарининг ижодкорларни моддий-маънавий қўллаб-қувватлаш, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш каби масалаларга алоҳида ургу бергани, уюшманинг Ўзбекистон композиторлари ва бастакорлари деб номланиши профессионал композиторлар нуфузини ошириши ҳақида фахр билан сўзладилар.

Тadbирда ёшларнинг ижод билан самарали шуғулланишлари учун имконият ва шароитларни кенгайтириш, малака кадрларни замон талаблари даражасида тайёрлаш, чет давлатлардаги таниқли композиторлар ва мусикашунослар билан ўзаро таъриба алмашишни йўлга қўйиш масалалари бугунги кунда долзарб эканига алоҳида эътибор қаратилди.

ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК АНЖУМАНИ

Бошланиши биринчи саҳифада.

Дунё бугун нотинч, ер юзининг турли минтақа ва ҳудудларида ўзаро зиддиятлар, айниқса, маънавий таҳдидларнинг кучайиб бораётгани виждонли, имон-этиқодли одамларни ниҳоятда ташвишга солмоқда. Ана шундай мураккаб, таҳликали шароитда эзгуликни, тинчликни, дўстлик ва ҳамкорликни тарғиб қилувчи "Шарқ тароналари" фестивалининг ўтказилиши ҳар томонлама таҳсинга сазовор. Эҳтимол, шунинг учун йилдан-йилга анжуман қатнашчилари сони ҳам, қатнашиш истагини билдирган давлатлар сони ҳам ортиб бормоқда. Бу йилги фестивал қатнашчилари, ҳайъат аъзолари ва бошқалар ҳақида Матбуот маркази раҳбари, таниқли журналист Сафар Остонов шундай деди:

— Ўн биринчи анжуманда дунёнинг 55 давлатидан 265 нафар иштирокчи қатнашиши кутилмоқда. Энг қизиги, илгари битта давлатдан битта қатнашчи ёки ансамбл рўйхатга олинарди. Ҳозир битта давлатдан беш-ўнtagача ансамбллар қатнашиш истагини билдиришган. Биз уларнинг репертуари, ижодий фаолиятини ўрганиб чиқиб, орасидан биттани танлаб оламиз. Чунки қатнашиш истагини билдирган давлатлар кўп. Айни вақтда фестивал танлови ҳайъат аъзолари ҳам иш бошлашга шай туришибди. Корея, Япония, Индонезия, Хитой, Россия, Кувейт, Эстония, Америкадан келган йирик санъатшунос-олимлар, санъат намояндалари сафида Ўзбекистон халқ артисти Муножот Йўлчиева ҳайъат таркибига фаолият олиб боради.

Сафар Остоновнинг айтишича, фестивал доирасида ўтадиган "Шарқ халқлари мусиқа маданиятида миллий аъналарнинг шаклланиши ва ривожланиши" мавзусидаги илмий-назарий анжуман қатнашчиларининг номи ҳам аниқ. Дунёнинг ўн тўққиз давлатидан ташриф буюрадиган таниқли мусикашунос-санъатшунослар орасида Эрон, Грузия, Италия, Венгрия, Литва, Латвия, Германия, Буюк Британия, Япония, Корея, Канада каби мамлакатлар олимлари бор. Шунингдек, Афғонистон, Украина ва Польшадан санъатшунослар мазкур анжуманда биринчи марта иштирок этади. Ўзбекистондан қатнашадиган мутахассислар орасида Рустамбек Абдуллаев, Соибжон Бегматов, Отаназар Матёкубов, Феруза Абдурахимова каби таниқли ижодкорлар бор.

Зулхорбек ТУРОПОВ, "Регистон" гуруҳи бадий раҳбари, созанда:

ҲАҚИҚИЙ СИНОВ

Истиқол йилларида Самарқанд Шарқ мумтоз мусиқасининг том маънодаги марказига айланганини бутун дунё эътироф этмоқда. Бу йил ўн биринчи бор ўтказиладиган "Шарқ тароналари" халқаро мусиқа фестивали бунинг ёрқин далилига айланишга шубҳа йўқ.

Бизнинг "Регистон" гуруҳи 2005 йил ташкил топган ва ўзининг илк чиқишларини айнан шу фестивал доирасида ўтказилган концертлардан бошлаган эди. Ушанда дунёнинг турли мамлакатларидан ташриф буюрган

Фестивал танловида юртимиздан қатнашадиган санъаткорлар кўпчиликини қизиқтириши, табиий. "Шарқ тароналари" штабидан хабар беришларича, бу галги танлов дастурида хонандалик йўналишида Ўзбекистон давлат консерваторияси ўқитувчиси Моҳичехра Шомуротова, Ўзбекистон Бадий жамоалари ижодий бирлашмаси хонандалари Ўлмас Оллоберганов ва Алишер Абдугапиров, созандалик йўналишида Консерватория қошидаги "Регистон" гуруҳи иштирок этади.

Тadbирнинг очилиш маросимига тайёргарлик ишлари таниқли режиссёр, Ўзбекистон халқ артисти Баҳодир Йўлдошев раҳбарлигида ниҳоятда етиб қолди. Бу тиниб-тинчимас, фантазияга бой санъаткор фестивал меҳмонлари ва мез-

бонларига қутилмаган совғалар тайёрлаб қўйганига ишонамиз.

Шубҳасиз, "Шарқ тароналари"дек йирик анжумани оммавий ахборот воситалари ходимларисиз тасаввур қилиш қийин. Анжуман Матбуот марказида чет эллик ва юртимиз журналистлари тadbирни дунёнинг исталган бурчада бемалол ёритишлари учун барча имкониятлар тайёр қилиб қўйилган. Хуллас, Самарқанд йирик халқаро анжумани ўтказишга шай.

Бугун фестивал иштирокчиларининг танлов доирасидаги чиқишлари бошланади. Навбатда санъат мухлисларини қизиқарили ва қизгин жараёнлар кутиб турибди. Марҳамат, "Шарқ тароналари" халқаро мусиқа анжумани ўз ишини бошлади.

Г.УМАРОВА

қарор қилдик. Унда Шарқ халқларининг машҳур мумтоз кўйларини уйғунлаштириб, ягона асар сифатида ижро этилади. Композицияни "Мирзадават" куйи яқунлаб беради. Бу халқаро миқёсдаги фестивалнинг умумий руҳи ва мазмунига мос келади, деб ўйлаймиз.

Албатта, ҳозир фестивал бошланганини ҳаяжон билан кутмоқдамиз. Тўғри, ўтган йиллар давомида гуруҳимиз билан бирга нуфузли танловда Ватанимиз номидан иштирок этиш бизнинг гуруҳимизга ҳам nasib этди. Репертуаримиздан, асосан, миллий чолғулар ижросидаги мумтоз кўйлар ўрин олгани учун, анжуманда, ўзига ҳос аралаш композицияни тақдим этишга

Моҳичехра ШОМУРОВА, Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори:

ФАХР ВА ҲАЯЖОН

— Бу йил "Шарқ тароналари" фестивалининг танлов дастурида Ўзбекистон номидан қатнашиш ҳуқуқини кўлга киритганимдаги ҳолатимни сўз билан ифодалаб беришим мушкул. Очиги, бир неча йилдан буён бу бекиёс анжуманда қатнашишни орзу қилиб келаман. Агар одам астойдил ҳаракат қилса, имкониятларини юзага чиқариш йўлида изланса, албатта, ниятига етар экан.

Шубҳасиз, хушхабарни эшитган заҳоти ота-онамни эсладим. Чунки айнан улар қалбимда мумтоз кўй-наволарга меҳр-муҳаббат уйғотган. Уларнинг қўллаб-қувватлаши ва рағбати билан бугун консерваториянинг магистратура бўлимини тугатиб, шу дароҳнинг ўзидида ўқитувчилик қилиш шарафига муассар бўлдим. Шу пайтгача бир қатор танловларда қатнашганман. Масалан, республика Ёш мақом ижрочилари танловида биринчи ўринни кўлга киритганман. Зулфия номидаги давлат мукофотига лойиқ қўрилганман. Буларнинг бари, биринчи навбатда, юртимизда ёшларга кўрсатилаётган ғамхўрлик ва яратиб бе-

рилаётган шарт-шароитлар, қолаверса, устозларим Равшан Абдуазимов ва Комила Бўриеванинг хизматлари самараси, деб биламан.

Танлов жараёни мураккаб кечди. Чунки талабгорлар кўп эди. Биринчи босқичда семимли санъаткоримиз Саодат Қобулова ижро йўлида "Дугоҳ" ашуласини айтдим. Сўнгги саралаш жараёнида ўндан ортқ ашулани тинглашди. Ва ниҳоят, Самарқанд фестивалида қатнашиш ҳуқуқини кўлга киритдим. Фестивал танловида Алишер Навоий ғазали, Тўхтасин Жалилов мусиқаси билан "Сўрмадин" ашуласини айтман. Ижрога доира, дутор ва рубоб жўр бўлади. Доирани ўзим чаламан. Яна Ҳамид Олимжон шеъри, халқ куйи билан "На бўлган" ашуласини ижро қиламан. Бунда созандалар усул бериб туришади. Илгари ногора жўрлигида қуйлангани учун бу ашула "Ногора баёти" деб ҳам айтади.

Танловда қандай ўрин олишимдан қатъи назар, шундай оламшумул, довруғли фестивал саҳнасида қуйлаш бахтига муассар бўлганимдан бениҳоят хурсандман. Бу мен учун шараф.

Муҳайё НАБИЕВА, мусикашунос

ХАЛҚ АРТИСТЛАРИ КЛУБИ

"Ўзбекконцерт" давлат муассасасида бир гуруҳ таниқли ва ёш санъаткорлар ҳамда журналистлар иштирокида йиғилиш бўлиб ўтди. Президент Ш.Мирзиёевнинг мамлакатимиз ижодкор зиёлилари билан учрашувда муассаса қошида "Ўзбекистон халқ артистлари клуби"ни ташкил этиш ҳақидаги таклифига асосан ўтказилган ушбу йиғилишда Маданият вазирлиги Бактиёр Сайфуллаев қатнашиб, клубнинг Низоми лойиҳаси ишлаб чиқилгани, унда клубнинг вазифаси, мақсади, келажакда қилинадиган ишлар белгилаб олингани ҳақида йиғилганларни хабардор қилди.

— Клубни ташкил этишдан асосий мақсад, — деди Б.Сайфуллаев ўз сўзида, — аввало, миллий эстрада санъатини ривожлантириш йўлида катта авлод санъаткорларининг ёшларга ўрнак бўлишини, уларга билим ва тажрибаларини ўргатишини таъминлаш, ёш истеъдодларни "оммавий маданият" руҳидаги оқимлардан асраш, уларга ҳар томонлама малакали кўмак бериш каби вазифаларни амалга оширишдан иборат. Юзма-юз суҳбатлашаётган эканмиз, баъзи гапларни ачинак бўлса ҳам очик-ошкора айтишга тўғри келади. Бу ерда учрашувда қатнашган қатор санъаткорлар ўтиришибди. Афсуски, бирорта хонанда шу кунгача учрашувда кўтарилган масалалар бўйича таклиф билан келмади. Ҳозир олдимизда иккита катта байрам турибди. "Ўзбекконцерт" томонидан тавсия этилган элликдан зиёд шеър асосида Гуломжон

Тadbир

Ёқубов, Юлдуз Усмонова, Зулайхо Бойхорова, Фаррух Зокиров, Гулом ва Фафур Эшчонов, Гуслам Мамазойитова каби таниқли санъаткорлар, Алишер Файз, Зилола Мусаева сингари ёш эстрада хонандаларига қўшиқ тайёрлашди. Шоир Усмон Азим Термизда очиладиган бахшилар мактаби ҳақида ёзган шеърни нахотки сурхондарёлик таниқли хонандалар қўшиқ қилишга вақт тополмас... Бундай кайфият ярашмайди. Бугун фақат изланиш, изланиш ва яна изланиш талаб этиляпти.

Йиғилишда, шунингдек, Халқ артистла-

Дунёда шундай маънавий қарзлар бўладики, ҳеч қачон узиб бўлмайди, умр бўйи қарздорлигини ҳис этиб яшайсан, миннатдор бўлиб яшайсан, имкон қадар қайтаришга интиласан...

Биринчи Президентимиз Ислам Каримовдан ўзбек халқининг узиб бўлмас, қайтариб бўлмас қарзи борлигини ҳаммамиз яхши англаймиз. Ўртин, халқни қарамлик азобларидан халос этган, Ўзбекистонимизнинг дунё ҳамжамиятидаги обрў-эътиборини жойига қўйган, ўзидан озод ва обод Ватан қолдирган буюк Ўртбошимиз номини ҳар доим катта соғинч ва меҳр билан ёдга оламиз, улуғ зотга ҳурматимизни қайта-қайта изҳор этгимиз келади.

Истеъдодли шоир Носиржон Жўраевнинг Биринчи Президентимиз хотирасига бағишланган куйидаги кўнғил кечинмаларини ўқиган киши ана шу соғинч ва меҳрни яна бир бор чуқур ҳис этса ажабмас...

Сафар ОСТОНОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист

ҚУЁШНИ КУЗАТИШ

1991 йил эди. Мен етти ёшли болакай – дунёдаги миллионлаб шу ёшдаги гўдакларнинг бири эдим. У пайтлари атрофда, жамиятда бўлаётган воқеаларни деярли илғамас, одамларнинг гайритабиий ҳаяжони, нимадан-дир ҳадиксираб туриши, узок-узокларга тикилиб алланимани кутишаётганини унчалик тушунмасдим. Бироқ бола кўнглим билан сезардимки, уларда аланечук хавотир ва тараддуд бор эди. Ўша йилги ёз ҳам одатий ёз эди. Фақат бу галги ёзнинг охириги кунни Ўзбекистон учун Истиқлол баҳорини бошлаб келди. Мен ана шу Мустақиллик фаслининг илк кунда ҳам озод ҳаётга, ҳам мактабга биринчи қадамни қўйган эдим.

Қандоқ гўзал қизил атиргул,
Алвон дола бетакор қандоқ.
Аммо ваҳм уйғотиб нуқул
Нақ тепангда олис бир байроқ
Қон доғидек сингиб ҳар ерга,
Устуларга ўралган олов
Каби ҳамла қилса бир элга
Ўз ичиндан чиққан каби ёв.
Озодлик деб курашган шоир,
Она юрт деб жон берган йигит
Сўнгги марта кинрик қоқиб бир,
Энг охириги мадорин йиғиб:
“Қон – ёруғлик, айниқса Ватан
Шайни учун тўкилган бўлса,
Инсон бахтли, агар онадан
Толе билан тузилган бўлса
Ва тушунса у шу толенни,
Хиёнат қилмаса виждонга,
Биз розимиз бой берсак нени,
Биз розимиз тўкилган қонга!”
Дея кўзин юмаркан, аммо
Билмас эди ҳалол-пок қони
Қатра-қатра йиғилар, зеро,
Кимларгадир байроқ бўлгани.
Мен ҳам ушбу гулхан ичда –
Ловуллаган ёнги ранг аро
Тузилганим, яшадим чилаб,
Ахир, фақат шу эди дунё.
Қайга боқсанг, ёлгон шорлар
Пуч ёнғоқлар ваъда қиларди.
Ўз тилидан тонган киборлар
Юрагининг зада қиларди.
Шунда осмон оқлигин, ҳайҳот,
Четга суриб қора булутини –
Ўз халқига кўрсатди бир зот
Қуёш сари бошладди юртни!

Янги йўлга қадам ташладик. Аммо у равон эмасди. Фақат матонатли йўлбошчининг қатъий тўла чеҳраси, олисларга тикилган ишончли нигоҳи ҳаммани олдга ундарди. Карвондан қочганлар, олдимишни тўсганлар шам-

ширдек ўткир нигоҳларга дош беролмай йўл бўшатди, бизга хайрихоҳлар сафимизга эш бўлди, йўл юрмоқни – саодатли манзилларга қандай етмоқ сирларини биздан ўрганди. Биз қорин қайғусида эмас, қадр орзусида йўл бошладик.

Юраётган одам – ҳикматли,
Йўлнинг ҳар тош-ғиёҳин билар.
У билар – йўл қувончли, дардли,
Бахтга етмоқ қийноғин билар.
Чидайдию олдга боқди
Ўткир зеҳн, меҳрибон юрак,
Ахир, ортда шунча беқадр
Бўлиб келган халққа бахт керак!
На таваккал, на бир хомхаёл,
На пуч орзу чалғитди уни.
Фақат халқим бўлсин безавол,
Деган ният қалқитди уни.
Коинотнинг сирли, ҳайратли
Ҳаракати сингари уйғоқ –
Буюк қалбда жўшган ғайрати
Айлар эди уни улугроқ,
Темирқанот полапонларин
Хавф-хатардан асраган бургут,
Ҳаёт-мамонт кураш онлари
Осмонларни қўзлаган бургут,
На бўронни, на ғам-андуҳни,
На балони йўлатди элга.
Бирон лаҳза бормиди-йўқми
Хузур сўзин чиқарса тилга.
Биз бир бурда нон учун ёки
Қултум сув деб эгилмадик ҳеч.
Йўл бошида У бордир токи,
Елка қисиб эгилмадик ҳеч.

2016 йил. Мустақиллик байрами арафаси. Изгиридек этни жунжиктирадиган қайғули хабар тарқалди. 2 сентябр кунни Президент сўнги йўлга кузатилди. Кўнғиллар чексиз ғам-қайғуга, миждалар кўзёшларга тўлди...

Қандоқ оғир кетмоқ фиғони
Ва кўнглинги куз этиб қолмоқ,
Қандоқ оғир азиз инсонини
Гуллар сочиб кузатиб қолмоқ.
Отанг каби нуруний сиймо
Суратларда қулиб турсаю,
У қолдирган мукамал иншо
Қўз ўнгингда яшаб юрсаю,
Худди ҳозир бирон йиғинга
Жилмайганча кириб келгудек,
Авал ҳайрон қараб йиғинга,
Кейин сенга юланч бўлгудек
Туюлсаю, аммо ҳаётнинг
Ҳақиқати қаршингда тиклир.
Энди фақат у буюк зотнинг
Қабри узра бошинг эгиклир.
Дуо айтиб титраган лаблар
Шивирлари мадҳиядек жўр.

Носиржон ЖўРАЕВ

“ВАТАН УЧУН ЯШАЙЛИК” ТАНЛОВИ ЯКУНЛАНДИ

Ватанимиз мустақиллигининг 26 йиллигига бағишлаб, она диёримизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, Ўзбекистонимизнинг буюк келажаги йўлидаги улуғвор янгиланишлар, замондошларимизнинг ёрқин сиймолари акс эттирилган, юксак маҳорат билан ёзилган энг сара бадиий-публицистик мақолалар,

очерклар, насрий ва шеърый йўналишдаги энг сара асарлар учун Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан эълон қилинган “Ватан учун яшайлик!” VI Республика танлови якунланди.

Куйидаги ижодкорлар замондошларимизнинг фидокорона меҳнатлари, заҳматкаш халқимиз

- 1-ўрин:**
1. **Энахон Сиддиқова** — “Она ҳақида дoston” асари учун;
2. **Жамила Эргашева** — “Шом шафаги жилвалари” қиссалар тўплами учун.

- 2-ўрин:**
1. **Хумоюн Акбаров** — “Қуёш ҳузурига йўл олган карвон” публицистик тўплами учун;
2. **Янглиш Эгамова** — И.П.Эккертнинг “Гёте билан суҳбатлар” ҳамда И.В.Гётенинг “Муҳаббатнома” асарларининг аслиятдан таржималари учун;
3. **Марта Ким** — “Эдельвейс” шеърый тўплами учун;

- 3-ўрин:**
1. **Абдулхай Носиров** — “Яхшилар боғи” болаларга ёзилган ҳикоялар тўплами учун;

- 2. Сотим Аваз** — “Мангулик сўқмоғи” романи ва матбуотда эълон қилинган публицистик мақолалари учун;
3. Сирожиiddин Рауф — “Ташриф” шеърый тўплами учун.

Рағбатлантирувчи мукофотлар:

1. **Ҳакимжон Каримов** — “Адабий портретлар” китоби учун;
2. **Ойдиннисо** — “Ҳаёт дарахти”, “Қоралама” китоблари учун;
3. **Жуманиёз Утениёзов** — “Жингил гуллари” шеърый тўплами учун;
4. **Рауф Субхон** — “Танинг соғлом - ёруғ олам” болаларга аталган ҳикоялар китоби учун;
5. **Меҳрибон Абдурахмонова** — “Қизил олма” китоби учун.

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ:
“МАТБУОТ ТАРКАТУВЧИ”
АКЦИЈАДОРИК КОМПАНИЈАСИ

Сайтимизга ўтиш учун QR-коднинг
телефонингиз орқали сканер қилинг.

Манзилимиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91
Котибхона — 233-49-93

Танқид ва адабиётшунослик бўлими: 233-58-86
Ижтимоий ҳаёт бўлими: 233-57-42

Санъат бўлими: 233-56-40
Назм ва наср бўлими: 233-58-60

O'zbekiston
adabiyoti va san'ati

Бош
муҳаррир
Сирожиiddин
САЙИД

Хотира — муқаддас

Икки ёнинг мустаҳкам сафлар,
Рухияти сенга ҳам кўчур —
Боқаркансан қорақўз элга,
Кўзи недан қорайган, билдинг.
Ҳар улутин қўярган ерга
Унга дунё торайган, билдинг.
Билдинг, бундоқ буюк айрилиқ
Халқни яхлит, бир қилиб кетар.
Мендан кейин юрманг айрилиб,
Мудом аҳил бўлинг, деб кетар.
Кўзлар уюм тупроқ устида,
Хаёлдан айланар исён —
Ахир, ўлим инсон наздида
Жудолikka ўқилган фармон.
Бу фармоннинг ижроси мутлоқ,
Армон ҳам шу, таскин ҳам шудир.
Она халқим, бу қандай сабоқ —
Кўкрагинга муштлаб тушунтир.
У қуёшдек ҳамон нурулар,
Айтманг йўқлик мулкига етди.
Ўзи яхши кўрган турналар
Мисол учиб кўкларга кетди.

Жудоликдан кейинги кунлар жуда оғир ўтди. Ҳамманинг дилида “Энди биз нима қиламиз?” деган аламли савол айланарди. Аммо... улкан йўқотиш қаршисида халқ ўз иродасини намойиш эта олди.

Шукрки, эл дардига дармон бўла олгувчи шижоатли издош юртга бош бўлди. Улуғ карвон — мард ва олижаноб халқ матонатли Раҳнамоси билан улуғ йўлни жасорат ила давом эттираётди.

Қўл беради устоз шоғирдга,
Келажакка йўл берар тарих.
Сув ҳеч қачон оқмагай ортга,
Ҳаёт эса бўлмас қайтариқ.
Қуёш кетди, аммо нурида
Туйиб ўсган чамалар қолди.
Ҳар юртдоши онг-шўрида
Ватан ичра ватанлар қолди.
Элу юртнинг дуосин олиб
Элпарвар мард чиқди майдонга,
Халқ қалбига янги шант солиб
Йўл бошлади қуёш томонга.
Мен шу халқнинг зарраси бўлиб
Қўшиламан улкан оқимга
Ва боқаман юрагим тўлиб
Ўзбекистон — беҳишт боғимга.
Ўзбекистон — бетимсол қудир,
Қутлуг номи бахш этар қудрат.
Ўз болангга англа, тушунтир:
Ватан боғи сўлмас тоабал.
Қўл беради устоз шоғирдга,
Келажакка йўл берар тарих.
Сув ҳеч қачон оқмагай ортга,
Ҳаёт эса бўлмас қайтариқ.

Носиржон ЖўРАЕВ

амалга ошираётган бунёдкорлик ишлари, ижтимоий ҳаёт, маърифат ва маънавият соҳаларидаги оламшумул ўзгаришлар, китоб мутолааси ва китобхонлик маданияти тарғиботи, юртимиз ободлиги, миллий қадриятларимиз ва ёш авлод қамоли, миллий ғурур ва ифтихор, Ватан туйғуси, Истиқлол ғоялари ҳаётий мисоллар, теран фикр-мулохазалар билан тананум этилган асарлари учун “Ватан учун яшайлик!” танлови мукофотига сазовор бўлдилар:

ҲАЁТ ҲИКМАТИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг “Дўрмон” ижод уйида ёзувчиларнинг дўрмондаги дала боғида кўп йиллар раҳбарлик қилган ва ижодкорларга яқин дўст ва қўмақдош бўлган зиротатчи олим Амир Тўраев таваллудининг 70 йиллиги муносабати билан хотира кечаси ҳамда фотожодкор журналист Шомурод Шароповнинг “Умр дарёси” номли китоби тақдими бўлиб ўтди. Унда ёзувчи ва шоирлар, журналистлар ва олимлар иштирок этдилар.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси, Халқ ёзувчиси Муҳаммад Али Амир Тўраевнинг меҳнат фаолияти давомида дўрмон боғини обод қилиш борасидаги саъй-ҳаракатлари, дала боғда яшаб ижод қилган ёзувчиларга зарур шарт-шароит яратиш учун қилган хизматларини, ўз умри давомида одамларга яхшилик қилган кишиларнинг хотираси унутилмаслигини таъкидлаб ўтди. Олимнинг эзу амаллари, ҳаёти ва фаолияти ҳақида Шомурод Шароповнинг “Умр дарёси” номли китобининг нашр этилиши ҳам “Яхшидан боғ қолади” деган ҳикматли сўзнинг нақдлар тўғрисида тасдиқлаб турибди.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Эркин Аъзам, “Халқ сўзи” газетаси бош муҳаррири ўринбосари Шухрат Жабборов, фалсафа фанлари доктори Назар Ҳакимов, кишлоқ ҳўжалик фанлари доктори Амир Омонов, тиббиёт фанлари доктори Жуманазар Бекназаров, ёзувчи Комил Аваз ва бошқа ижодкорлар Амир Тўраевнинг илмий ва ижтимоий фаолияти, инсоний фаилатлари, устоз адибларимиз билан мулоқотлари ҳақидаги хотираларни эсладилар.

Филология фанлари доктори Дамин Тўраевнинг сўзбоши ўрнида берилган мақоласида Шомурод Шароповнинг ижодий маҳорати ва изланишлари ҳақида фикр билдирилган.

Ахборот хизмати

Тахририятга келган кўлэмалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Муаллифлар фикри тахририят нуқтаи назаридан фарқланishi мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи муҳаррир — Гулчехра УМАРОВА
Саҳифаловчи — Зафар РЎЗИЕВ

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Босмахона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 03.15

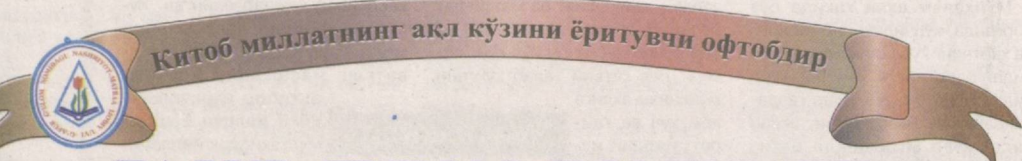
Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 26.11.2014 йил 0283-рақам билан рухсатга олинган. Адади — 3471. Буюртма Г — 882. Ҳажми — 3 босма табоқ А-2. Нашр кўрсаткичи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 3 4 5 6

ЖУМА КУНЛАРИ
ЧИҚАДИ.

СОТУВА НАРХИ
ЭРКИН.

ISSN 2312-614X

9 772312 614000

ҒАФУР ҒУЛОМ НОМИДАГИ НАШРИЁТ-МАТБАА ИЖОДИЙ УЙИ

Сизга тақдим этилётган ўзбек
ва жаҳон адабиётининг энг сара намуналаридан
баҳраманд бўлинг.

Мурожаат учун манзил: 100128, Тошкент ш., Лабзак кўчаси., 86 уй.
Телефонлар: (+99871) 241-83-29. Моб.: (+99895) 144-41-82, (+99893) 791-00-70, (+99895) 195-42-42
www.gglit.uz E-mail: info@gglit.uz

Махсулотлар сертификатланган. Хизматлар лицензияланган.

ЮРТИМ ШАМОЛИ

Пойтахтимиздаги халқаро Маданият карвонсаройида очилган “Юртим шамоли” номли экспозиция Ватанимиз мустақиллигининг йигирма олти йиллигига аjoyиб тўхфа бўлди. Унда расомлар Муҳаммадхон Рустамов, бинлар қизиқиб кузатишди.

Томошага келинг

А.Холмировнинг “Ховлимизнинг бир чети”, “Кузги ховли”, “Умр йўли”, “Соғинч”, “Шижоат” каби асарлари ҳам кўпчилигининг

трет жанри ҳам алоҳида ўрин тутди. Н.Холмиров ижоди мавзуларга бойлиги билан диққатни тортади. Рассомнинг Мирзачўл кенгликлари тасвирига бағишланган суратларини томоша-рассомлар Муҳаммадхон Рустамов, бинлар қизиқиб кузатишди.

“Ёз чилласи”, “Апрел ойи”, “Олтин куз”, “Икки бола суҳбати”, “Чиройли манзара”, “Ёз — ўтмоқда саз” каби асарларда фасллар алмашинуви, табиат мўъжизасининг моҳирона тасвири М.Рустамовнинг кузатувчанлигидан дарак беради. Рассом ижодида пор-

ёз ижодкорлар уюшмаси аъзоси бўлган бу рассомлар мамлакатимизда ўтадиган кўргазмаларнинг фаол иштирокчиларидир.

С.ҚОСИМОВА

А.ПОПОВ олган сурат

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва “Ижод” жамоат фонди уюшма аъзоси

Ямин ҚУРБОНнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.